

Verhalen uit de scheerwinkel (van de familie Reekers)

Dit is het tweede deel met verhalen uit de scheerwinkel en herinneringen over hoe het er in grote gezinnen in moeilijke tijden aan toe ging. Het laat zien hoeveel er in enkele tientallen jaren is veranderd. Voor de Historische Kring van belang omdat er een tijdsbeeld wordt vastgelegd, voor de familie van waarde omdat nazaten een beeld krijgen van hoe hun voorouders woonden en werkten.

Deel 2

Ook na de oorlog was het in veel grote gezinnen nog steeds geen vetpot en bleef het een kwestie van improviseren en dubbeltjes omdraaien voordat ze werden uitgegeven. Maar zoals eerder gezegd, er werd creatief mee omgegaan. Fimme herinnert zich nog goed wanneer er weer eens van een 'rollade' werd gesmuld: 'Dan werd er bij slager Wittermans een koe geslacht, die eerst een tijdje buiten aan de ring stond vastgebonden en alles onderscheet, want zo'n beest voelt dat het einde nadert. Op een gegeven moment werd ze dan naar binnegehaald, hoorden we een schot en daarna een enorme dreun. Zo hard dat het bij ons in huis doortrilde en het diggelguod in de kast rinkelde en weer even moest worden rechtgezet. Wittermans gooide de pens eerst naar buiten en maakte die later schoon en van wat er overbleef maakte hij voor ons een rollade, gratis vlees en lekker'. Heit Reekers maakte 's zondags soep van het water waarin Wittermans de vleeswaar-rollades kookte, Anne voegde toe wat er voorhanden was en met de vetlaag die erop lag was het een heel smakelijk en voedzaam geheel. (Volgens mij is pens in Frankrijk een delicatess: tripes geheten. Of ze het daar op dezelfde wijze klaarmaken als Wittermans en Janneke Reekers weet ik niet. Ik haakte af toen ik wist wat het was . . . H.).

Het gezin van Anne en Janneke groeide. Fimme weet zich te herinneren dat zij als oudsten een nachtje 'útfanhûs' gingen wanneer er een baby kwam: 'Ik ben wel bij de familie Albert Aukes geweest, bij Tsjebbe de Vries en bij Pieter Rijnja. Wanneer we dan de volgende dag weer naar huis gingen lag moeder in bed met een zere voet'. In zijn geheugen gegrift staat nog de korte logeerpartij bij Tsjebbe, in wiens huis in de hal een enorm grote kast stond op dikke bolpoten: 'Mijn broertje Jan was toen ook mee. Hij schrok ergens van, dook onder de kast en kon er met geen mogelijkheid meer onder vandaan komen, zijn hoofd zat klem. Er is toen iets weggebroken om hem er onderuit te halen'. Bij De Vries gingen de jongens wel mee wanneer de koeien werden gemolken: 'In het deksel van de melkbus molk Tsjebbe

dan wat melk dat we warm, zo uit de koe, opdronken. Ik geloof dat ik het niet eens lekker vond'.

Jarenlang stond er ook een zogenaamd schaamschot als afscheiding tussen de Dyk en het betegelde plaatsje opzij van het kapiteinshúske, daarachter stond o.a. de wastobbe met was die de avond tevoren urenlang in een wasketel op het vierpits-petroleumstel had gestaan. De oudere kinderen moesten dan voordat ze naar school gingen 'een paar honderd keer' (opdracht van heit) de was met de wasstamper bewerken. Achter het schot stond ook het 'húske', want bijna heel Woudsend had tot ver in de jaren vijftig een ton om de behoeftes op te doen, die in de zoveel tijd werden opgehaald en vervangen door een leeg exemplaar. Dat betekende bij grote gezinnen (over)volle tonnen, maar geen nood, heit Anne had daar wat op gevonden: gewoon even ôfdreagje 'krek as de jirpels' boven het putje. Ik weet van een andere grote familie die tussentijds de ton ruilde met die van een alleenstaande buurman. Men deed daar niet moeilijk over, net als over het feit dat kleding gewoon doorging naar een jonger broertje of zusje en dat het eindeloos werd opgelapt. Wie kan er tegenwoordig nog sokken stoppen? Toen heel gewoon.

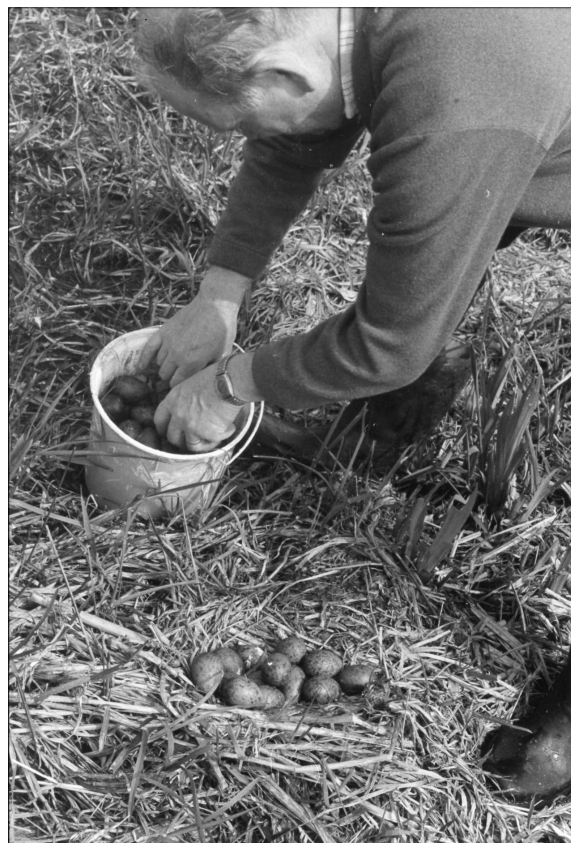
Bij de familie Reekers waren ook regelmatig evacués te logeren, onder meer uit Haarlem en Amsterdam. Zij bleven ook later contact met de Reekers en namen geregeld ook kleding mee. Fimme: 'Toen onze Gonnie in 1957 trouwde was ik militair, maar kon in die kleren niet naar de bruiloft. Ik had toen zo'n gekregen pak aan, veel te groot en ook nog eens met een dubbele knoopsluiting. Het maakte niet uit, als je er maar netjes uitzag'.

Dat Anne bepaald niet lui was bleek al in het eerdere relaas: hij ging net zo makkelijk langs bij klanten die overdag niet konden komen. Hij had ook een klant die wel kon komen maar toch liever had dat hij thuis werd geholpen. Dan liet het dienstmeisje van die familie weten: 'De baas is sa fier'; en ging Anne met de spullen naar diens huis. Wat een service! Zelfs de vrije zondag en de feestdagen werden regelmatig opgeofferd om wat bij te verdienen. Anne ging dan obern, onder meer in de muzikent die op dergelijke dagen bij Hotel Hoogeveen stond en bij Hotel Gaasterland. In het begin ging hij daar naartoe op een solex die hij huurde van Jan Attebaas (Posthumus). Met fooien en loon verdiende hij dan soms op een enkele dag meer dan een hele week werken in de salon. De Woudsenders kwamen, als ze uitgingen in Gaasterland, dan ook steevast bij Anne een neut of een pilsje drinken. Een van die hoogtijdagen was altijd op 15 augustus, dan was het korendag met diverse optredens van koren uit de regio en had Anne enorm veel klandizie. Hij had bij het obern gewoon zijn witte kapperskiel aan.

Een van de hobby's van Anne was eieren zoeken. Niet alleen Kievits- of grutto-eieren, maar ook de eieren van kokmeeuwen, 'mokken'. Daarvoor moest hij een speciale vergunning aanvragen bij het Ministerie (van Landbouw?) en van de mensen op wier land hij ze zocht en dat was o.a. bij 't Heidenskip en Gaastmeer maar ook op eilandjes in het Heegermeer. Zo is er een oud krantenverslag bewaard gebleven waarin een journalist beschrijft hoe hij een keer bij het kriecken van de dag meevoer met visser Johannes Silvius en zijn zoon Johannes. Ook aan boord was Anne Reekers en terwijl de vissers de fuiken lichtten liep Anne met de man van de krant voor-

zichtig door het hoge natte gras om de jonge stern en niet te vertrappen en raapte de eieren van de kokmeeuw. Op de terugweg verraste Silvius de mannen met een zelfgerookte paling. (Prachtig beschreven, ik was graag meegegaan en niet alleen vanwege de paling, H.). Thuis werden eerst de nodige eieren gegeten maar de rest werd in speciale kistjes verpakt en gingen met de vrachtrijder naar de poelier in Leeuwarden.

Terug naar de scheerwinkel. 's Morgens om 8 uur ging de scheerwinkel open en de oudste kinderen zorgden rond half acht voor het opstoken van de kachel. Dan kon het zomaar gebeuren dat -hoewel de deur op slot zat- Ids Osinga (aikeboer) al bij de kachel zat te wachten. Hij was via de ingang achterom binnengekomen, een deur die weliswaar op een haakje zat maar die met een beetje wiebelen zo open ging. Tussen de middag was de winkel een uurtje gesloten tot half twee, maar zaterdags rond een uur of één stond steevast Pieter de Jong (hij woonde in de Midstraat, naast de RK kerk, het huis is later afgebroken) voor de deur, voortdurend op zijn horloge kijkend. Hij wilde de eerste zijn maar soms wanneer hij even niet oplette en een van de kinderen Reekers heel zacht de sleutel omdraiden, was Jentsje Langeraap, die via de steeg kwam, hem toch nog voor. De beide mannen waren er goed in om de meest sterke verhalen te vertellen.

Op zaterdag was het niet alleen druk met vissers die geschoren en/of geknipt wilden worden, maar ook de boeren kwamen langs. Het was in die jaren namelijk wekelijks uitbetalen bij de zuivelfabriek, dus afhankelijk van het aantal geleverde liters melk werd er geld gevangen.

Had een boer geen tijd of gelegenheid dan nam melkrijder Watte Visser het geld mee. Moet je in deze tijd niet meer om komen!

Bij Reekers was het op zaterdag ook betalen. In eerder genoemde lessenaar lag een schriftje waarin Anne noteerde wie geknipt of geschoren werd en zaterdags werd er betaald. Kinderen kwamen doordeweeks binnenvallen voor een knipbeurt en riepen: Heit komt sneon wol te beteljen. Fimme: Mijn moeder kon in huis horen of er een kwartje of dubbelkje in het geldbakje viel en kwam het even later halen om een brood voor te kopen, dat kostte vlak na de oorlog iets van 23 cent. Anne had ook abonnementen: een kaart met 12 vakjes. Daar kon men 12 keer voor komen, maar men hoefde voor maar tien keer te betalen. Een scheerbeurt kostte toentertijd 25 cent.

't Was niet alleen Anne die alles aanpakte om bij te verdienen. Fimme herinnert zich dat hij - hij was met 14 jaar van school gegaan en ging in de scheerwinkel helpendagelijks de RK-krant Ons Noorden rondbracht.

Ook haalde hij een paar keer per week voor de drie melkboeren Holtrop, Geeske Couperus en Stilma warme sùpengroattenbrij dat bij de melkfabriek werd gemaakt door o.a. Lytse Nienke de Vries. Hij vervoerde de drie bussen met warme pap op een karretje en nam een keer de bocht te kort, wat tot gevolg had dat een van de bussen kantelde en liep leeg.

Volgende maand het laatste deel van de verhalen uit de scheerwinkel.

Hilly Westerhof

Deze foto van de familie is genomen bij het 25-jarig huwelijksfeest van Anne en Janneke Reekers op 17 september 1956. Bovenste rij: Sibbele, Sjouke, Gonnje, Truus, Marieke, Fimme en Jan. Onderste rij: Piet, Giény, Anne, Douwe, Janneke, Hitje.

Woudsend
is nu..... online

www.woudsendonline.nl
Neem Woudsendonline.nl op in uw favorieten